

Ѓорѓи Поп-Атанасов

Македонска академија на науките и уметностите

popatanasov@yahoo.com

РАКОПИСНАТА ЗБИРКА НА МАНАСТИРИТЕ „СВ. БЛАГОВЕШТЕНИЕ“ И „ВОВЕДЕНИЕ БОГОРОДИЧНО“ ВО СКОПСКА ЦРНА ГОРА

Овие два македонски манастира се наоѓаат во Скопска Црна Гора, над селата Бањани и Горњани и манастирот „Св. Никита“ во месностите Горни и Долни Забел, нарекувани во минатото Водичник и Драковица. Се претпоставува дека се изградени уште пред доаѓањето на Турците на Балканот, но подоцна се разурнати и одново обновени во почетокот на XVI в. При посетата на манастирите во почетокот на XX в. прота Стеван Димитриевиќ успеал во внатрешниот дел на разурнатиот храм „Воведение Богородично“ – Долни Забел да прочита датиран запис за зографисувањето на храмот во 1514 г.: *Пописа се сы светы храм въ лѣт(о) ꙗ·з·к·в· ѿндѣкто ·ѿ·* (Стојановиќ 1926: 100/N° 10058).

Во истото време (Калезиќ 2002: 465) и од истите зографи, по сè изгледа, е живописан и храмот на манастирот „Св. Благовештение“ – Горни Забел. Врз остатоците од неговите сидови во 1850 г. е изградена нова црква и со тоа е уништен стариот живопис од почетокот на XVI в. (Хаџи-Васиљевиќ 1930: 462–463).

Особено активна духовна и книжевна дејност се одвивала во овие наши манастири во текот на XVI–XVII в. Во тоа време тука постоел монашки скрипториум, во којшто се пишувани црковни книги не само за потребите на двата манастира, но и за други манастири и цркви во регионот на Скопска Црна Гора. Кон крајот на XVI и почетокот на XVII в., на пример, тука со книжевна дејност се занимавале монах Ананиј, поп Петар и јереј Којо, кои го пишувале Драковичкото евангелие од 1586/1587 г. (ЦИАИ 574). Тука се пишувани, исто така, Водичничкиот поменик (САНУ 32), два минеја од Старата збирка на белградската Народна библиотека (174/17 и 183/18), како и други ракописи, кои или не се зачувани или пак, сè уште не се идентификувани

во постоечките ракописни збирки кај нас или во странските институции иматели на старословенски ракописни книги.

Со тек на времето во манастирите „Св. Благовештение“ и „Воведение Богородично“ се оформени солидни библиотеки со ракописни и старопечатени црковни книги. Тоа го привлечло вниманието на некои македонски и странски истражувачи и колекционери, кои ги посетиле манастирите и оттука зеле повеќе црковни книги. Меѓу овие посетители колекционери нам ни се познати имињата на македонскиот преродбенски деец Јордан Хаџи Константинов-Џинот, рускиот колекционер Александар Гилфердинг, бугарскиот трговски агент во Скопје Тодор Недков и директорот на Српската гимназија во Скопје прота Стеван Димитриевиќ.

Сега ракописни книги по потекло од овие македонски манастири има во Архивот на Српската академија на науките и уметностите, бугарската Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методиј“, Државниот историски музеј во Москва и во Црковниот историско-архивен институт при Бугарската патријаршија, додека оние што се чувале во белградската Народна библиотека изгореле за време на Втората светска војна.

Со оглед на тоа што манастирите „Св. Благовештение“ и „Воведение Богородично“ се наоѓаат во непосредна близина и функционираше како едно монашко братство, ракописите што тие ги поседувале ги третираше како нивна заедничка ракописна збирка. Дека црковните книги на двата манастира им биле заеднички се потврдува и од еден запис во минејот за јули НББ 183 (18): *минеи сен книга манастира благовешчениа ѿ ѿ Воведениа.*

Во продолжение следува археографски опис на досега идентификуваните ракописи по потекло од овие наши манастири.

1. Зборник

Прва половина на XIV в., перг. 282 л., 295 x 205 мм. Без крај и со празнини и во другиот дел на ракописот. Писмо – среден полуустав, правопис – рашки. Пишувале неколку книжевници. Еден од нив е познатиот книжевник од XIV в. монах Равул.

Содржина: пролог за целата црковна година (1–220), делови од минеен панегирик (220–244), прение на Панагиот со Азимит (244–250), кондакар (250–282). Во прологот има житијни текстови за св. Теодосиј Печерски, св. Олга, св. мач. Борис и Глеб, св. Ахил Преспански и св. Јован Поливотски, а во панегирикот преписи од словото на св. Климент Охридски за св. Јован Крстител и словото за Рождеството Христово од Јован Егзарх.

лѣто ѿ създание мира ꙗ́зъ тѣѣцѣ рѣче а ѿ рождѣтѣва гѣ нашего
 Ісѣ Хѣа ꙗ́. ѿ. х. п. ѿ. ѿ. ѿ ѿ това врѣме беше велікѣ гладѣ по васен
 земли и беда и войки. Беше жио рѣшетѣ по петѣсѣтътѣ апри а вино
 по ѿ. ѿ. ѿ. и по ѿ. ѿ. (!?) сиромаси крондирѣ вино поѣта габѣкѣ оу Браздѣ
 и помреше люди мнози ѿ глади по всѣсен въселеннен Іѿ.

Во науката е искажано мислење дека Драковичкото евангелие е фактички она евангелие што го пишувал еден друг книжевник со име поп Петар во црквата „Св. Никола“ во Длабочица и од коешто е зачуван само листот со записот на поп Петар (НБКМ БИА II A 7460) (Велев 2012: 33–34). Притоа, се нагласува дека поп Петар го пишувал целиот ракопис и дека во криптографскиот запис на л. 204^a не е означено името на книжевникот што започнал да пишува од тој лист, туку е означено дека на овој лист започнува текстот на Евангелието според Јован (Велев 2012: 32).

За да ги разјасниме работите подобро, овде ќе го наведеме записот на поп Петар од Длабочица:

Гѣ съвршителю бѣ въ вѣкы амѣнь .сѣи сѣты и бѣжтвнии
 тетроеѣль хѣвѣхъ ѣсть, съписа се мнѣгрѣшнии Петръ, сценѣникъ
 и поѣ Марѣкѣ ѿ села Кѣжинѣцѣхъ . въ храмѣ сѣтго архѣереа и
 чѣотворѣца хѣа Николи . въ земли рекомѣи Длѣбочицѣ . по горѣтъ
 рекомомѣ чрѣнѣтъ горѣтъ. Въ врѣѣ и лѣто, егѣ изыде ѿ вышнѣга
 и вѣсѣтѣ твѣрѣца и сѣдѣтелга и бѣ, заколенѣе сѣмрѣтное, и срѣпъ
 рекомаа чюма . по лицѣ всѣсен длѣбочицѣ земли, и инѣи землѣа
 и поже члѣкы гѣкѣ пѣшеницѣ. Тѣо раѣ а азъ гѣшнѣи и неѣдѣннѣи и калѣнѣи
 и брѣнѣи и богатѣи грѣхѣтъ паче числа песка мѣрѣскааго, рабѣ иѣ
 хѣѣ . рекомѣи петръ прѣѣхъ печѣа и дарѣ сѣтго дѣа, сѣрѣ чюмѣ трин
 прицѣ на тѣлѣ своѣѣтъ, ѣгда бѣѣ почѣта писати, сѣты тетроеѣль
 . и лежѣ . гѣ мѣѣ и вѣ неѣли . а свѣгѣере . рѣ . дѣни. И пакѣ мѣтѣю бѣ
 живаго мѣоѣющаго ме и прѣчѣтѣе Бѣѣ и сѣтго ѿѣа и чѣотворѣца
 хѣа Николи, и Гѣѣгѣа и Димѣтрѣа . мѣтъ полѣчѣи и живѣ ѿврѣтѣ
 . и вѣстѣа ѿ болѣзѣнаго ми ложа . и съврѣши сѣтин и бѣжтвнѣи
 тетроеѣль, по вѣскрѣнѣю хѣоѣ въ свѣѣли чѣѣ мѣа априлѣа кѣ дѣнѣ.
 И пакѣ мѣю всѣ сѣценѣничѣскѣи чѣи и книгѣчѣискѣи аще что азъ

Богородично“ се чувал минеј за јули од крајот на XVI или почетокот на XVII в. во чиешто пишување учествувал монахот Ананиј. На долната маргина од л. 2^б тој запишал: $\overline{\omega}$ зде начех чрътати грѣшнын Ананїа. (Стојановић 1926: 56/N^о 183).

Освен тоа, во своите записи книжевниците ниту во еден случај не се обраќаат кон св. Никола, а секогаш кон Господ и еднаш кон св. Богородица. Во својот запис на л. 208^а, на пример, монах Ананиј запишал: ω мати бѣ моего призри и поспеши. Сево ова упатува дека Драковичкото евангелие, најверојатно, е пишувано во некој од манастирите „Св. Благовештение“ и „Воведение Богородично“ и не е поврзано со евангелието што го пишувал поп Петар во храмот „Св. Никола“ во Длабочица.

Ракописот, најверојатно, првин е однесен во Скопската митрополија, а оттука, за време на Првата светска војна, од страна на егзархискиот скопски митрополит Неофит е однесен во Бугарија, со повеќе други ракописи и старопечатени црковни книги што се чувале во Скопската митрополија, и предаден во софискиот Црковен музеј.

Сега се чува во Црковниот историско-архивен институт при Бугарската патријаршија под N^о 574.

3. Водичнички поменик

Крај на XVI в., хар. 27 л., 310 x 215 мм. Не е целосно зачуван. Писмо – полууставно, правопис – ресавски.

Содржи поменик и две слова: слово за св. Благовештение (25 март) од св. Јован Дамаскин и слово за Воскресение Христово од св. Јован Златоуст.

л. 1^а: $\overline{\omega}$ Богомь починаѣ помѣни^к храмоу сѣго блговѣщенїа прѣстѣе Бїце пѣ оувесїе Чрънїе Горы въ мѣстѣ нарицаемѣмь вѣдичникь.

л. 1^б: ω хотециѣ вписати се въ сѣїи помѣникь.

л. 14^а: $\overline{\omega}$ ца мартїа въ кѣ слѣ^б иже въ сѣгыѣх ѣца нашего $\overline{\text{I}}\overline{\omega}$ а Дамаскына на блговѣщенїе прѣстѣе влѣце наше Бїце и прѣодѣвы Марїе.

л. 24^б: Иже въ светы(х) штыца нашего архїепискоупа Конѣстанѣтина града Ивана Златоустаго слово на въскресенїе Христово.⁴

⁴ Овој наслов е според изданието на Стојановиќ (Стојановић 1961: 210).

Орнаментика: примитивни заставици и иницијали.

Записи: Кучевиште, Бродец, Могила; писец Стојан, Филип, Калина Петрова и др.

Од манастирот „Св. Благовештение“ го зел Јордан Хаџи Константинов-Џинот и во 1856 г. го испратил во Српската академија на науките и уметностите во Белград (Џамбазовски 1983: 109). Во збирката на САНУ поменикот е заведен под инвентарен број 32.

Опис и издание на поменикот прави во 1875 г. Ст. Новаковиќ (Новаковиќ 1875), додека Тр. Стаматовски (2009: 31–37) го обработува именскиот фонд на овој стар македонски поменик.

4. Минеј за мај

XVI–XVII в., хар. 154 л., правопис – безјусов, без подврзија.

Содржина: црковни служби за деновите од месец мај.

Записи на книжевникот пишувач:

На долната маргина од л. 1^а: „Поче се мѣсеца ѿюна · ѿї · дьнь“.

На последниот лист од ракописот оштетен и тешко читлив запис: „Съписа... / въ л[ѣто] ... / враки... / мѣтропол... / писа сѣе по[слѣдній въ иноцѣхъ] ... и съврши се...“

Со оглед на тоа што во Старата збирка на белградската Народна библиотека ракописот е заведен под инвентарен број 17, може да се заклучи дека минејот е донесен во оваа српска библиотека мошне рано – во самиот почеток на формирањето на ракописната збирка (Стојановиќ 1903: 54/N^о 174).

Изгорел во пожарот од 6 април 1941 г.

5. Минеј за јули

XVI–XVII в., хар. 167 л., правопис – безјусов.

Содржина: црковни служби за деновите од месец јули.

Повез: штици во кожа.

Записи на книжевникот-пишувач:

На долната маргина од л. 1^а:

„Поче се мѣсеца марта · ѿї · дьнь.“

На долната маргина од л. 2^б:

„Ѡ зде начехъ чрътати грѣшныи Ѧнанїа“.

На последниот лист подоцнежен запис: „Минеи сѣи книга монастира Благовещенига ѿ Ѡ Воведенига“.

Во инвентарната книга на белградската Народна библиотека ракописот е заведен под бр. 18 што упатува на тоа дека и оваа

македонска црковна книга во библиотеката во Белград е донесена, исто така, мошне рано (како и претходниот минеј за мај) (Стојановић 1903: 56/N° 183).

Изгорел во пожарот од 6 април 1941 г.

6. Требник

Крај на XVI или почеток на XVII в., хар. 110 л., 210 x 150 мм. Писмо – среден неправилен полуустав, правопис – безјусов, едноеров (ь). Без крај и со празнини во другиот дел од ракописот.

Содржина: текстови од составот на требникот.

Орнаментика: плетена заставица (1^a) и киноварни иницијали.

Повез: штици во кожа.

Записи:

Врз внатрешната страна од првата корица: *сѣга книга... манѣтира... сѣгао Благовѣщениѣ. Писа сѣ мѣца маѣ · ꙗ · днѣ – писалъ Иѡсифъ калогерь.*

Л. 1^a (горна маргина): *Писа Митаръ, писа Петаръ писа Стоѣанъ.*

Л. 96° (долна маргина): *Пописа попъ Стаменъ банаски попъ светаго Ѓоѣрѣѣиу (sic). Ѡтѣ (sic) село [Ч8]черъ · дете Крѣсто.*

Ракописот бил сопственост на манастирот „Св. Благовештение“ над село Горњане, Скопска Црна Гора. Од овој македонски манастир требникот го зел Бугаринот Тодор Недков, кој бил трговски агент на Бугарија во Скопје и Битола (1902 – 1912) (Райчевски 2015: 98, 272–273, 328) и подоцна го продал, со повеќе други македонски ракописи, на софиската Народна библиотека. Сега се наоѓа во ракописната збирка на оваа бугарска библиотека под бр. 967 (Стојанов, Кодов 1964, 118-119).

Кон овие шест ракописи треба да ги додадеме и седумте ракописи што прота Стеван Димитриевиќ ги зел од метомот на манастирот „Св. Благовештение“ во Бањани и ги однел во белградската Народна библиотека. Станува збор за следните ракописни црковни книги:

7. Октоих

XV в., хар. 45 л., 215 x 150 мм. Правопис – безјусов.

Содржина: фрагментот содржи црковни служби од составот на октоих за први, втори и трети глас.

Повез: штици во кожа.

Ракописот сенаоѓал во метохот на манастирот „Св. Благовештение“ – Горни Забел, којшто се наоѓал во дворот на црквата „Св. Ѓорги“ во скопското село Бањани. Оттука го зел прота Стеван Димитриевиќ и го испратил во белградската Народна библиотека. Во инвентарната книга на библиотеката е заведен под бр. 854 (Матић 1952: 27/N° 104).

Изгорел во пожарот од 6 април 1941 г.

8. Евангелие

XV в., хар. 350 л., 210 x 110 мм. Пишувал поп Никола. Правопис – безјусов. Недостасуваат околу 20 л. на почетокот и во првите четири кватерниони, како и неопределен број листови во средниот дел на ракописот.

Содржина: четвороевангелие.

Орнаментика: заставици и иницијали.

Повез: штици во кожа.

Записи:

На л. 348^a запис на книжевникот-пишувач: Поп Никола писа.

На л. 99^a: Да с(е) зна како приложише Павловиќи ложе на МаломѸ РопотовѸ, Сташа и јаѸа и Ѓоргие с(ве)томѸ Гевргію Ѹ ШѸшерьске махале. И ложѸ медьници: Павловиќ, Преездиќ. И тѸ беше сведетель протопопа Никола и попь Б(о)жа и попь Мата и Стефань, протопопин синь, – Б(ог)ъ да хи прости, приложише. Въ л(е)то , Ѹ·р̄·Ѹ·а̄.

На л. 162^b: Сію книгѸ приложи [пеа:?] ѿт Лисица Лазаров тетръванъгълъ, Б(ог)ъ да поменет д(Ѹ)шѸ его въ ц(а)ръсти него.

И приложи Дмитар от Костадиновица, Марков син, Ѹ копривничемъ (?) манастирѸм (?) трети део лозига · да поменет Б(ог)ъ Рахванла и Маръка въ царсти неб(е)сни.

Од метохот на манастирот „Св. Благовештение“ во Бањани го зел прота Стеван Димитриевиќ и го испратил во белградската Народна библиотека, во чијашто инвентарна книга е заведено под бр. 863 (Матић 1952: 4/N° 15). Изгорело во пожарот од 6 април 1941 г.

9. Псалтир

XV–XVI в., хар. 311 л., 205 x 190 мм. Правопис – безјусов. Недостасува почетокот и повеќе листови во средниот дел на ракописот. Вкупно нема околу 50 л. од текстот на псалтирот. Псалтирот започнува од 47 псалм и завршува на л. 123. Л. 124–141 се допишани подоцна (во XVIII в.).

Содржина: псалтир со последование. Во последованието кон псалтирот има богородични, синаксар според ерусалимскиот типик и на допишаните листови во XVIII в., типикарски упатства во врска со триодниот циклус и божикна богослужба. Во синаксарот се застапени св. Јован Рилски, св. Сава Српски, св. Симеон Српски и св. Кирил Солунски.

Ракописот бил во метохот на манастирот „Св. Благовештение“ во Бањани, од каде што го зел прота Стеван Димитриевиќ и го испратил во белградската Народна библиотека. Во инвентарната книга на библиотеката псалтирот е заведен во 1904 г. под бр. 862 (Матић 1952: 1/№ 2). Изгорел во пожарот од 6 април 1941 г.

10. Триод

XV и XVII–XVIII в., хар. 295 л., 270 x 215 мм. На почетокот има три листа напишани и додадени кон крајот на XVII или во почетокот на XVIII в.

Содржина: цветен триод.

Повез: штици во кожа.

Од метохот на манастирот „Св. Благовештение“ во Бањани го зел прота Стеван Димитриевиќ и го испратил во белградската Народна библиотека. Во инвентарната книга на библиотеката е заведен под бр. 852 (Матић 1952: 33/№ 136). Изгорел во пожарот од 6 април 1941 г.

11. Минеј

XVI в., хар. 317 л., 320 x 210 мм. Правопис – безјусов. Недостасуваат триесетина листови од почетокот на ракописот и првата корица од подврзијата. Во својот Опис Св. Матиќ пишува „Из Бањана у скопској Црној Гори“ (Матић 1952: 20/№ 72). Најверојатно од метохот на манастирот „Св. Благовештение“, бидејќи за ракописите по потекло од црквата „Св. Ѓорѓи“, по правило, тоа јасно се нагласува.

Од Бањани ракописот го зел прота Стеван Димитриевиќ и го испратил во белградската Народна библиотека. Во инвентарната книга

на библиотеката е заведен под бр. 857. Изгорел во пожарот од 6 април 1941 г.

12. Октоих

XVI в., хар. 242 л., 305 x 215 мм. Правопис – безјусов. Недостасува крајниот дел од ракописот.

Содржина: октоих-првогласник.

Повез: штици во кожа (зачувана е само првата корица од подврзијата).

Се наоѓал во метохот на манастирот „Св. Благовештение“ во скопското село Бањани. Оттука го зел прота Стеван Димитриевиќ и го испратил во белградската Народна библиотека. Во инвентарната книга на библиотеката е заведен во 1904 г. под бр. 855 (Матић 1952: 29–30/N° 115). Изгорел во пожарот од 6 април 1941 г.

Запис на книжевникот-пишувач на л. 132: *Ови зли изводи и въ концъ развращенїи.*

13. Посен триод

XVI–XVII в., хар. 318 л., 280 x 200 мм. Правопис – безјусов.

Повез: штици во кожа.

Се наоѓал во метохот на манастирот „Св. Благовештение“ којшто се наоѓал во дворот на црквата „Св. Ѓорги“ во скопско Бањани. Оттука го зел прота Стеван Димитриевиќ и го испратил во белградската Народна библиотека. Во инвентарната книга на библиотеката е заведен под бр. 853 (Матић 1952: 33/N° 134). Изгорел во пожарот од 6 април 1941 г.

Библиографија

- Велев, И. 1996. *Македонскиот книжевен XIV век*, Скопје.
- Велев, И. 2012. „Четвороевангелието на поп Петар од 1586 година – Софија, ЦИАИ бр. 574 (Кон едентификацијата на поп Петар – македонски книжевник од втората половина на XVI век)“, *Прилози МАНУ. Одделение за лингвистика и литературна наука*, XXXVII, 1–2, Скопје.
- Калезиќ, Д. (прир.). 2002. *Енциклопедија православа, I*, Београд.
- Коробар-Белчева, М., Миовска, В., Момировска, М. 2008. *Речник на лични имиња во македонскиот народно творештво*, Скопје.
- Левшина, Ж. Л. 2012. „Путешествие А. Ф. Гильфердинга 1868 года и славянские рукописи его „македонской коллекции“ (итоги и перспективы изучения)“, *Археографски прилози* 34, 77-107. Београд.
- Матиќ, С. 1952. *Опис рукописна народна библиотеке*. Београд.
- Николова, С., Йовчева, М., Попова, Т., Тасева, Л. 1999. *Българското средновековно културно наследство в збирката на Алексей Хлудов в Държавния исторически музей в Москва. Каталог*, София.
- Новаковиќ, С. 1875. „Српски поменици XV–XVIII века“, *Гласник Српског ученог друштва*, књига XLII. Београд.
- Попов, А. Н. 1872. *Описание рукописей и каталог книг церковной печати библиотеки А. И. Хлудова*. Москва.
- Райчевски, С. 2015. *Разоренијата на македонските Българи*. София.
- Стаматоски, Т. 2009. „Именскиот фонд во Водичничкиот поменик“, *Македонски јазик*, год. LX.
- Стојановиќ, Љ. 1903. *Каталог Народне библиотеке у Београду. IV. Рукописи и старе шtamиане књиге*. Београд.
- Стојановиќ, Љ. 1926. *Стари српски записи и напisi*, књига шеста, Ср. Карловци.
- Стојановиќ, Љ. 1961. *Каталог рукописи и старих шtamианих књига*. Збирка Српске Краљевске академије, Београд.
- Стојанов, М., Кодов, Хр. 1964. *Опис на славянските рѣкописи в софийската Народна библиотека*, том III. София.
- Хаџи-Василевиќ, Ј. 1930. *Скопје и негово околина*, Београд.
- Христова, Б., Мусакова, Е., Узунова, Е. 2009. *Опис на славянските рѣкописи в Църковно-историческия и архивен институт – София*. Том I, Библейски книги. София.
- Џамбазовски, К. 1983. „Јордан Хаџи Константинов-Џинот поборник на културно-просветните врски на македонскиот со српскиот народ во средината на XIX век“, *Прилози МАНУ. Одделение за лингвистика и литературна наука*, VIII, 1–2, Скопје.

Gjorgji Pop-Atanasov

THE MANUSCRIPT COLLECTION OF THE MONASTERIES
„SV. BLAGOVEŠTENIE“ AND „VOVEDENIE BOGORODIČNO“
IN SKOPSKA CRNA GORA

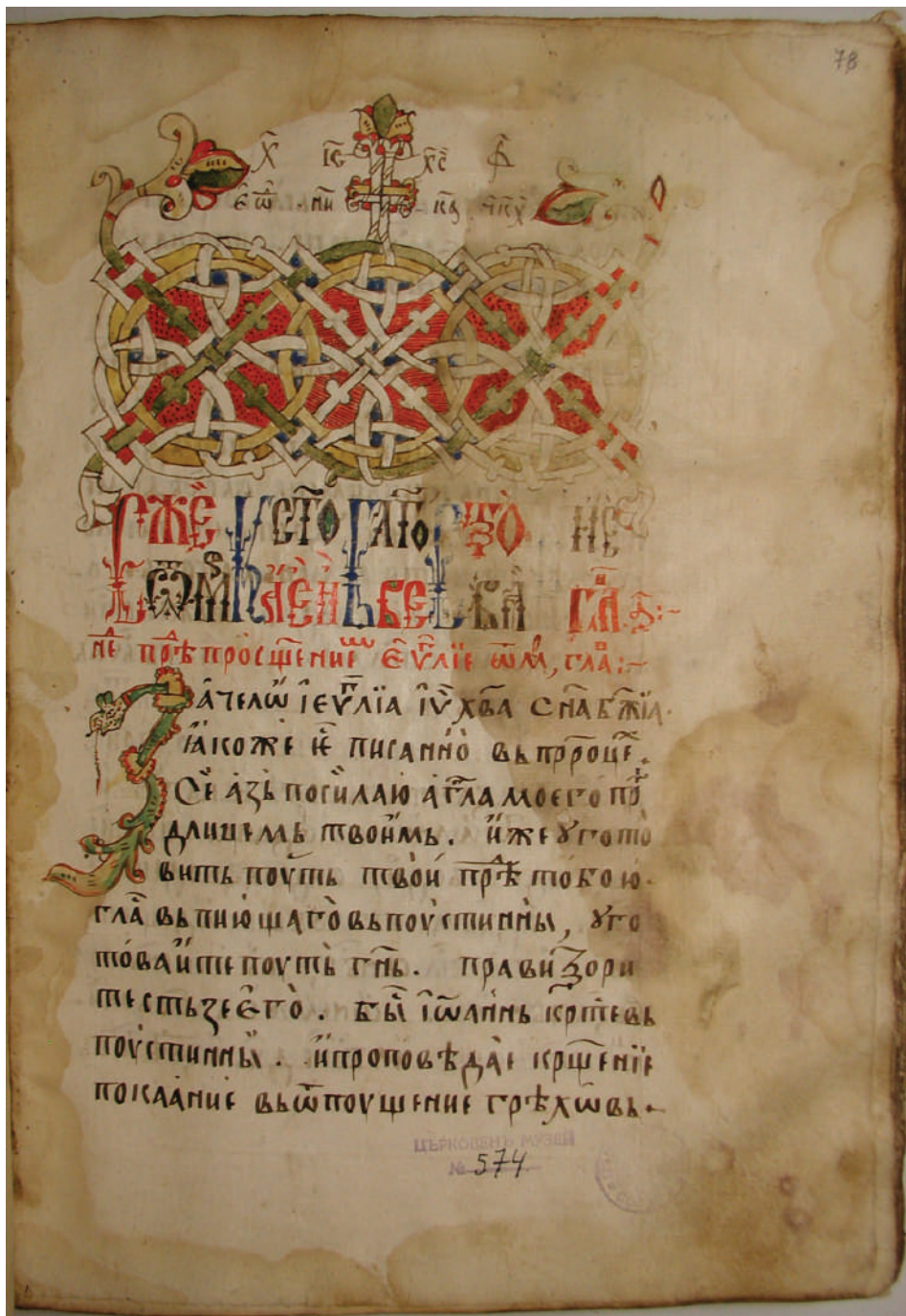
S u m m a r y

In the past, these two Macedonian monasteries functioned as one monastic community. Ecclesiastical books were written here not only for their own needs, but also for churches and monasteries in the wider area. They also contained a rich collection of Slavic manuscripts and old printed church books. Some of them have been preserved and are found in foreign manuscript collections.

Keywords: monasteries, Slavic manuscripts

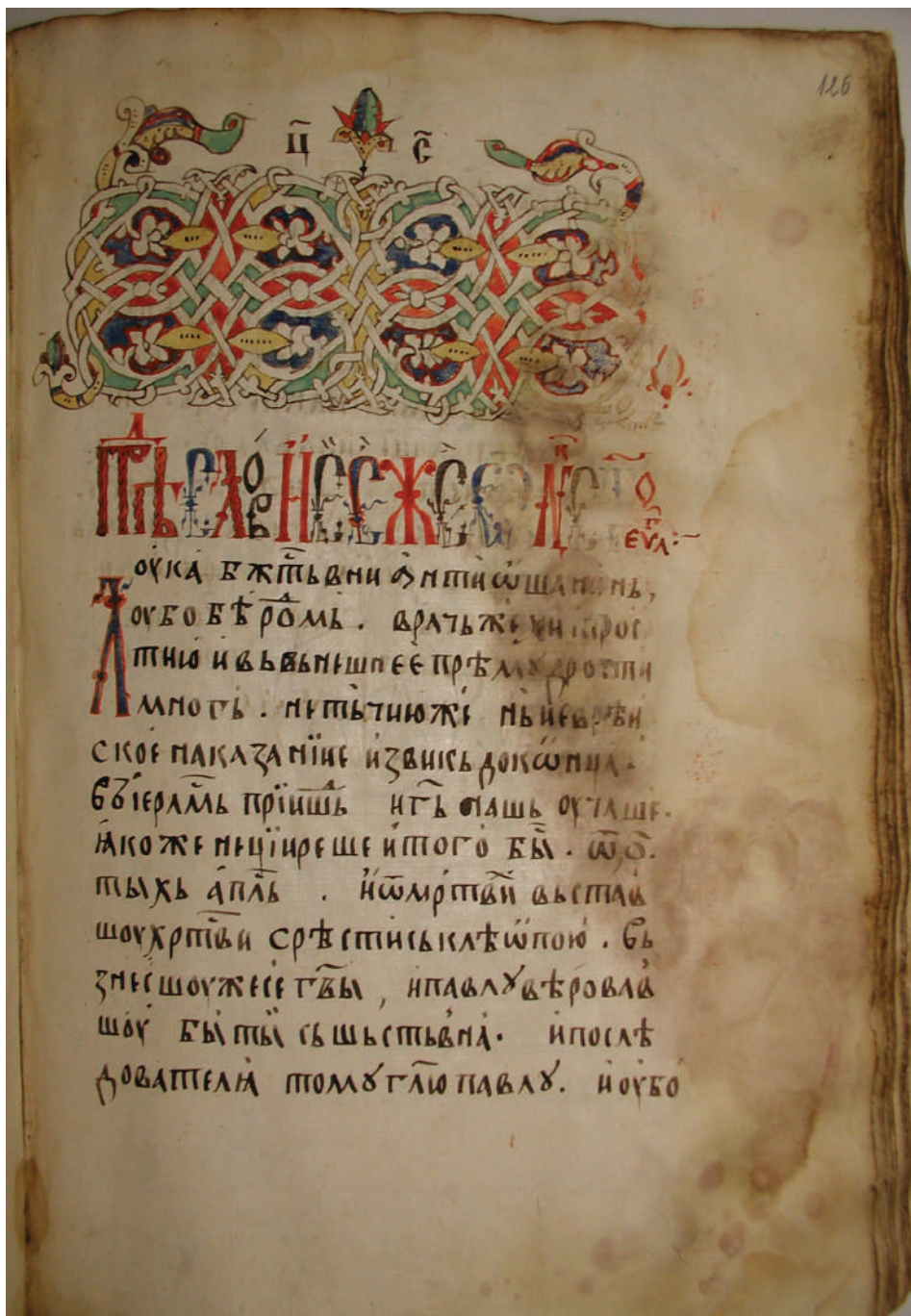
Драковичко евангелие, ба

Драковичко евангелие, 78а

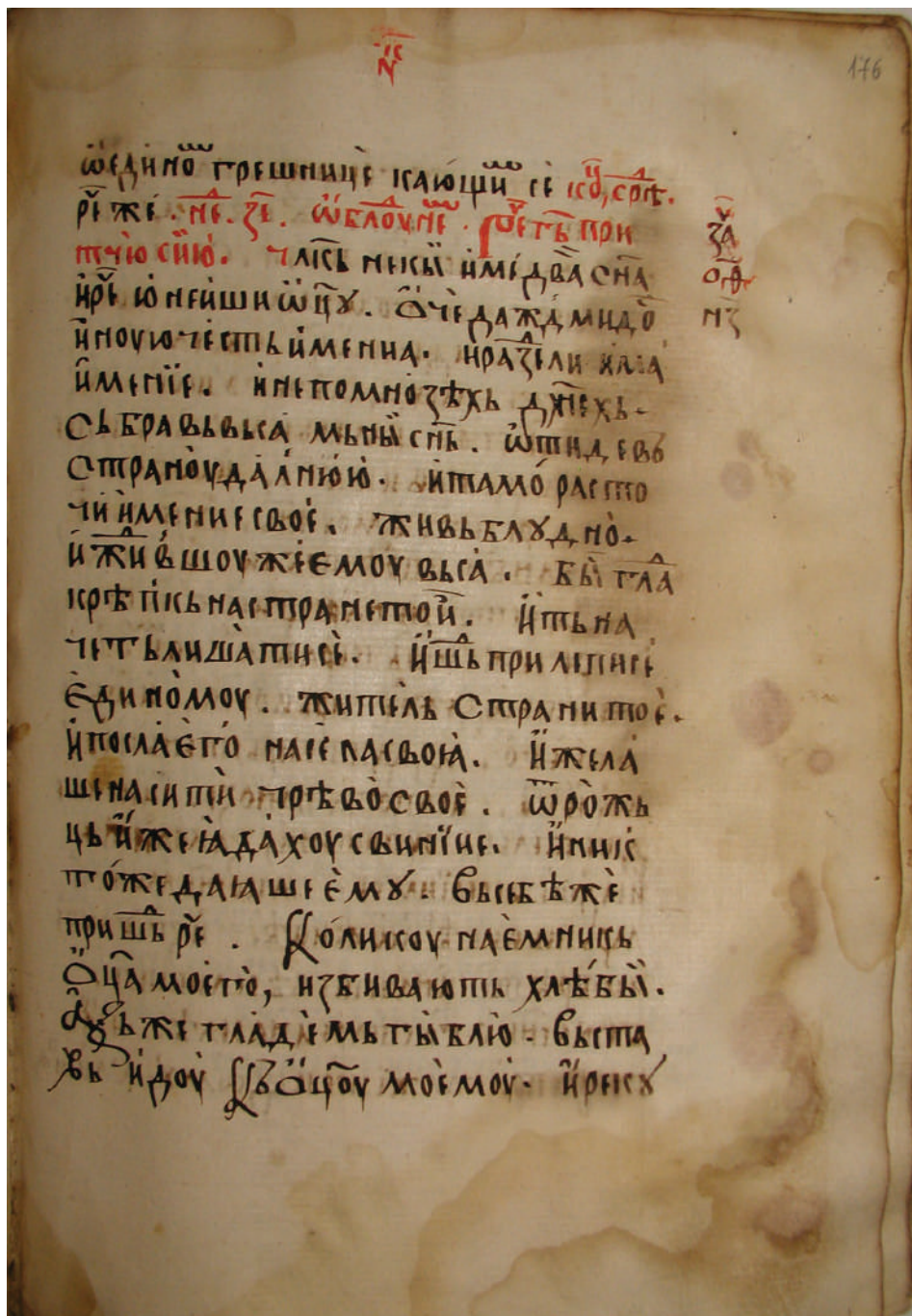
Драковичко евангелие, 124а

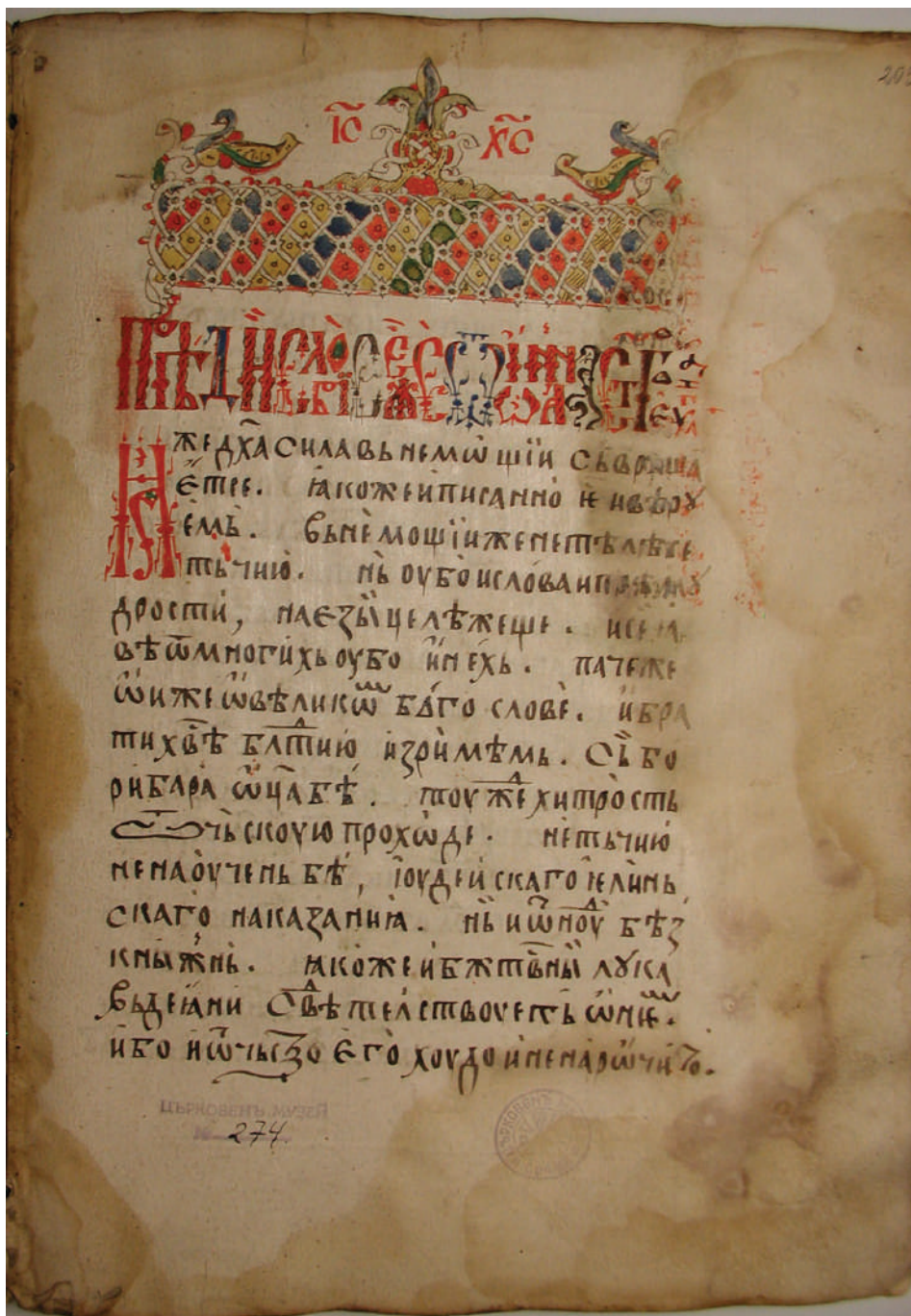

Драковичко евангелие, 126а

Драковичко евангелие, 127а

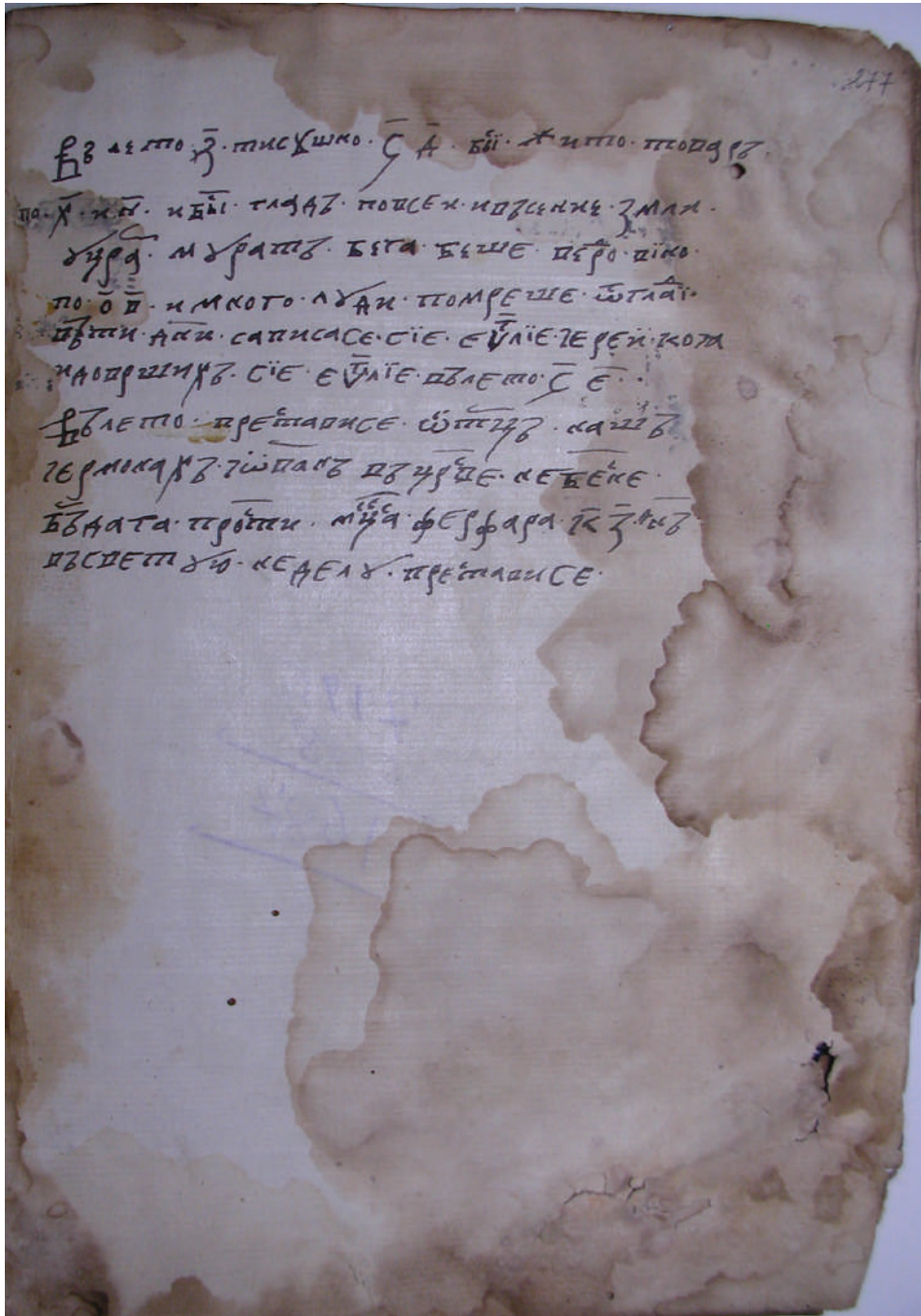

Драковичко евангелие, 205a

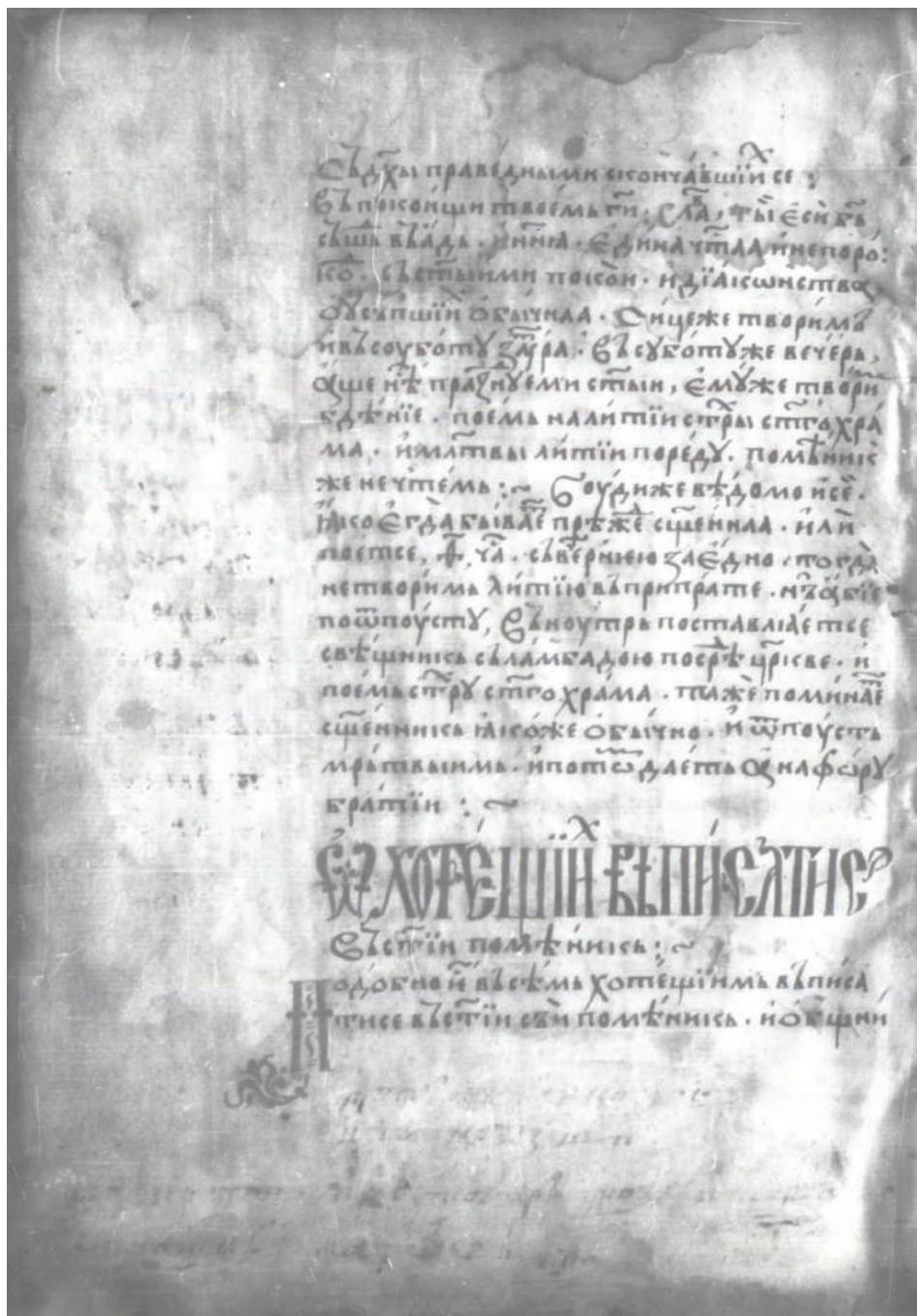

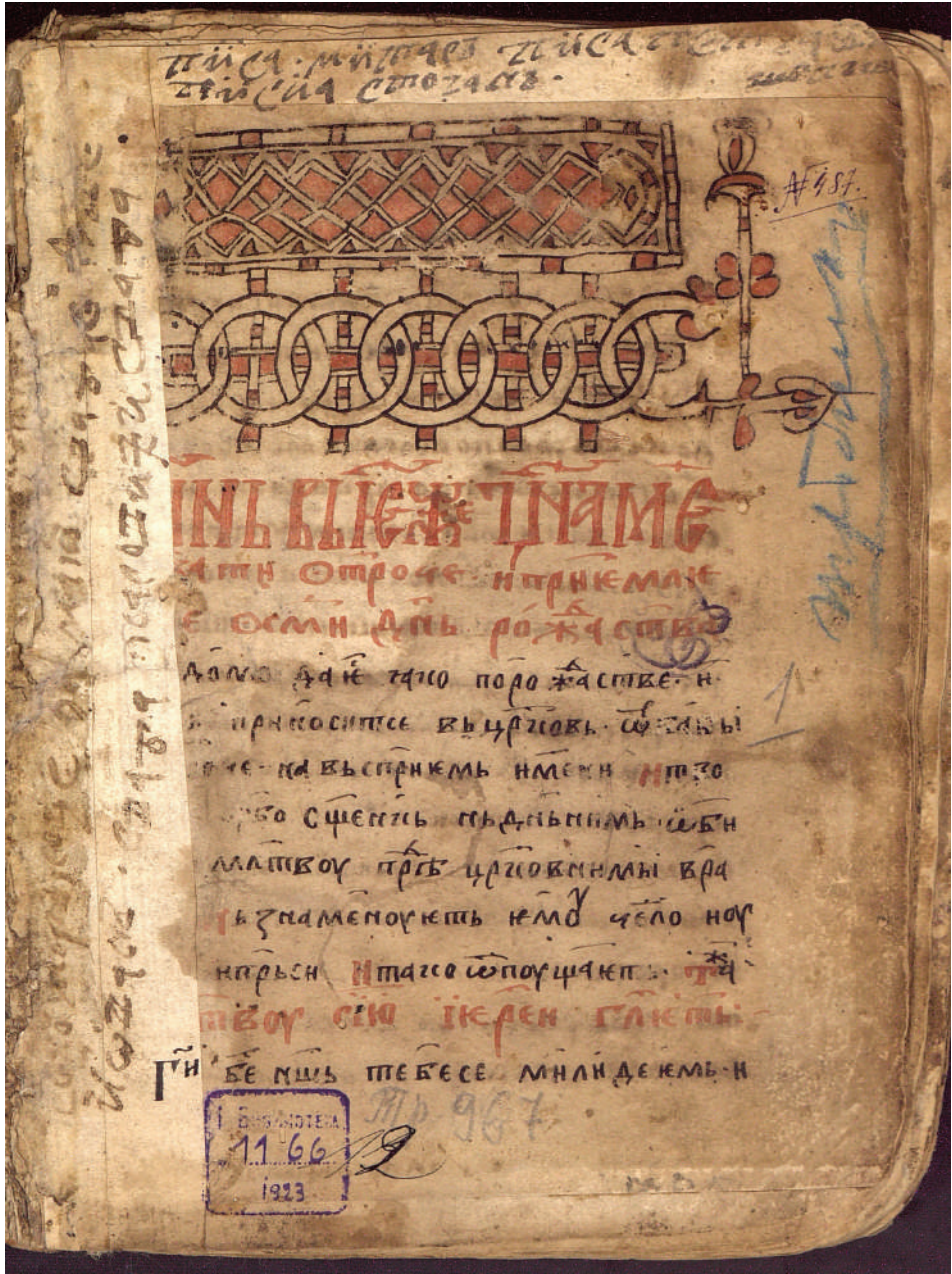
Драковичко евангелие, 265а

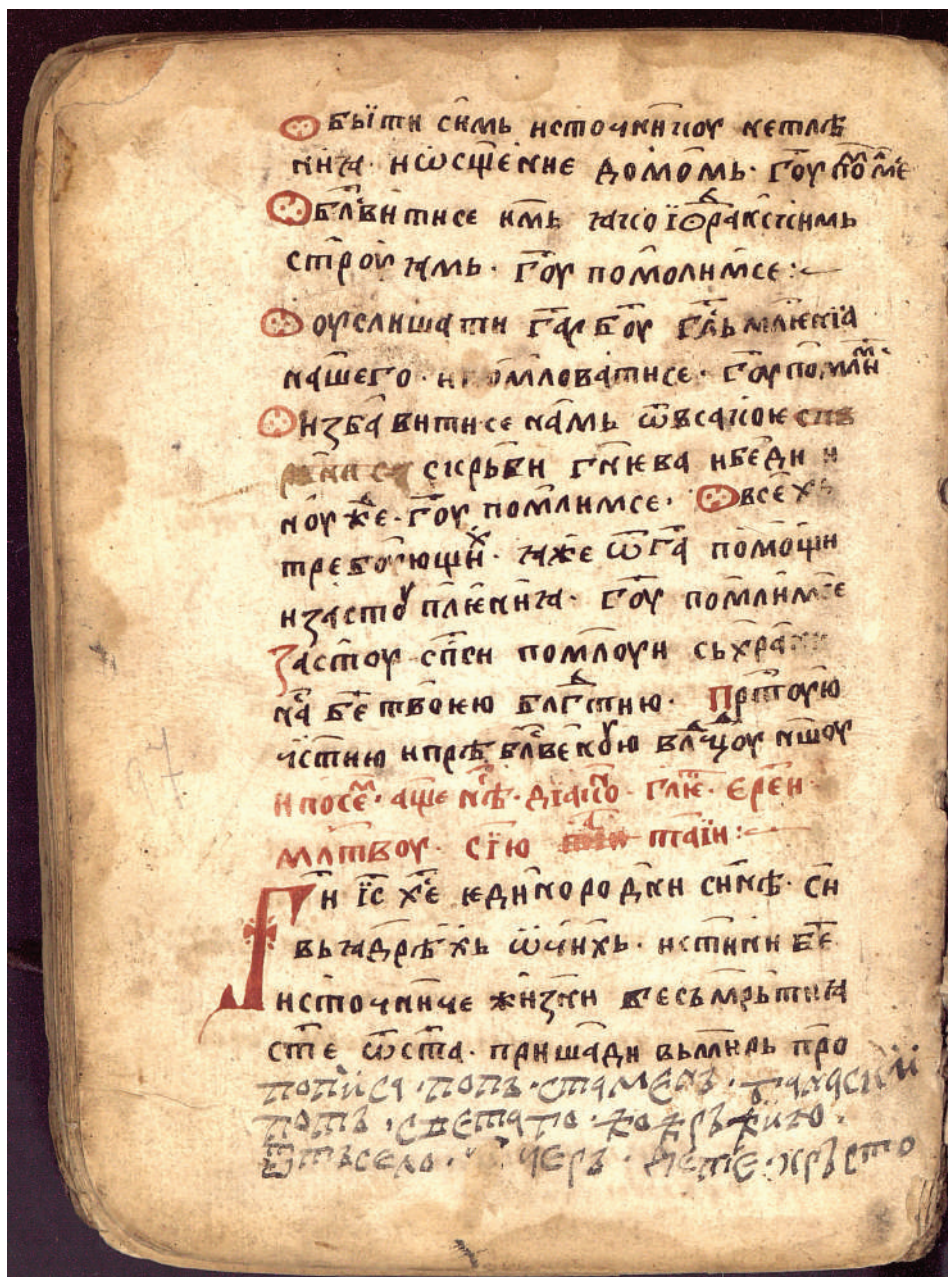
277
 Въ лето ꙗко тисухко. СѦ А. бѣ. А и то. проиде
 по х. и ѿ. и бѣ. гл҃ахъ. по сеи. и по сеи. змаа.
 хурѣ. мурашѣ. бѣта. бѣше. перо. ꙗко.
 по о. ѿ. и мкого. лѹаи. помреше. ѿ гл҃аи.
 ѿ бѣти. аки. саписасе. сѣ. еѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ.
 и по ршѣхъ. сѣ. еѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ.
 ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ.
 ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ.
 ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ.
 ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ.
 ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ.
 ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ. ѿ.

Драковичко евангелие, 277a

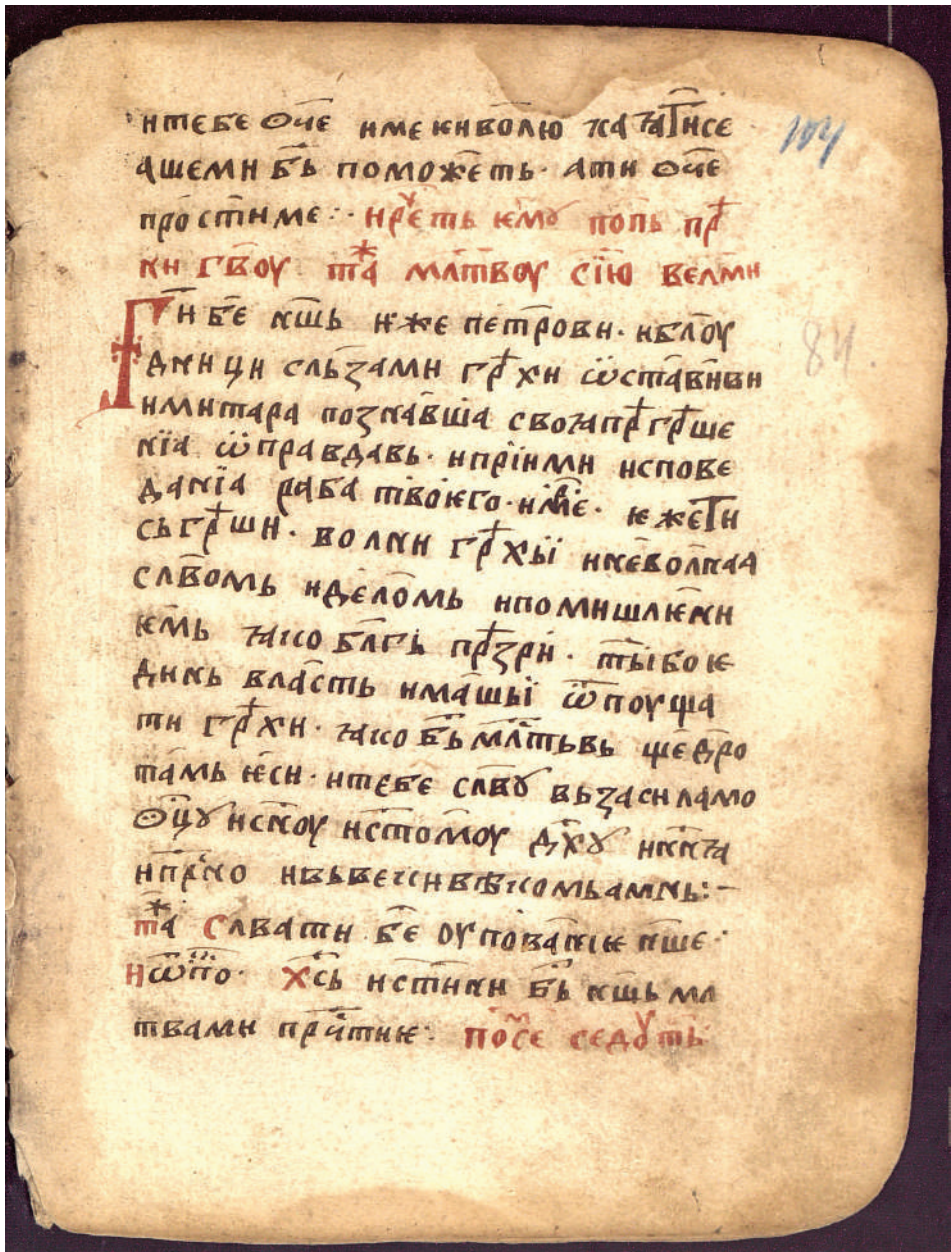

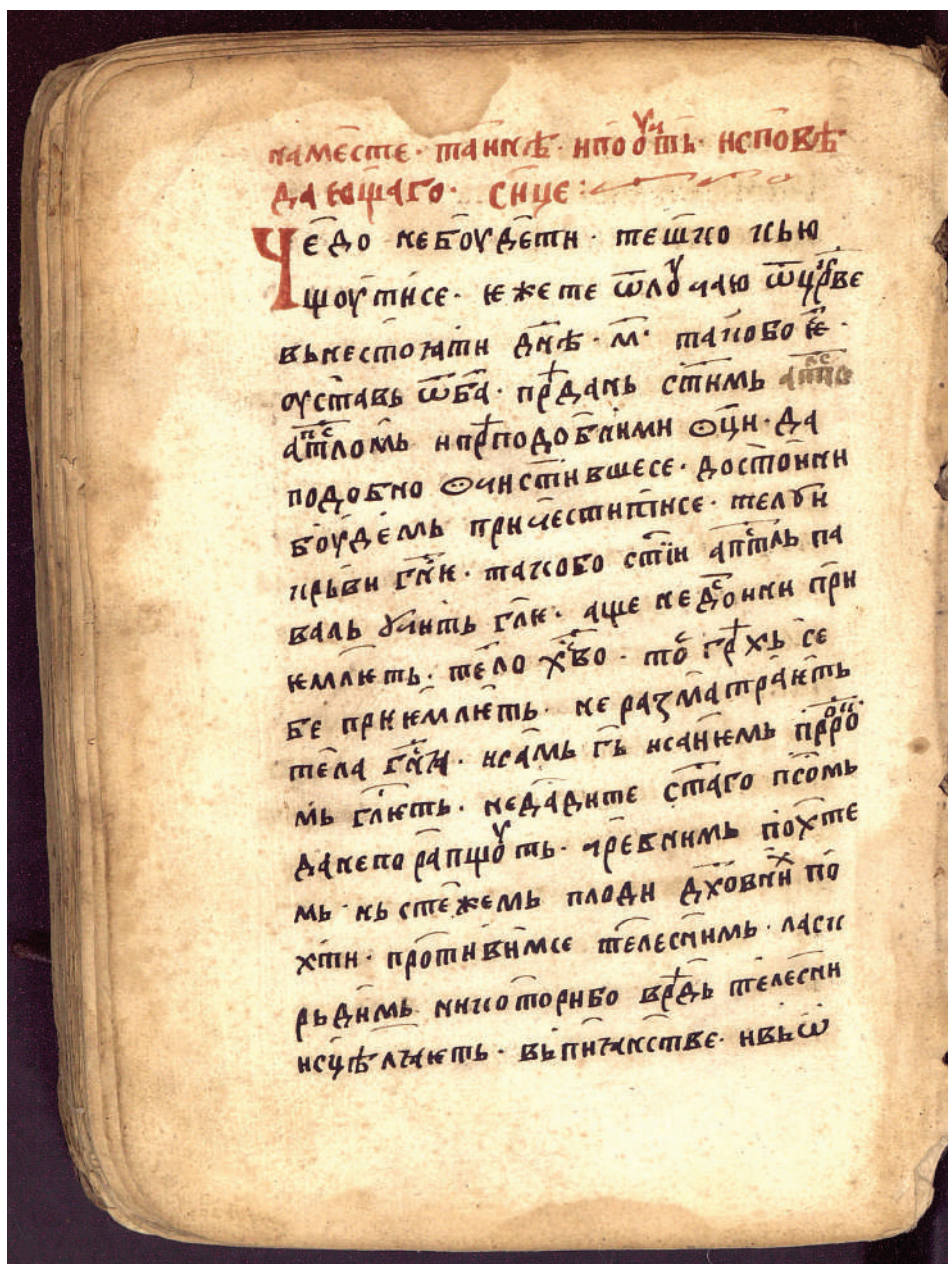

6. Требник, 1а

Ⓞ БѢТИ СМѢ ИСТОЧНИЦОУ КЕТАБ
 ПИТА ИЩЕ ИМЕНЕ ДОМОМЪ ГОУ БОМЪ
 Ⓞ БЛАВНТИ СЕ ИМЪ ИГО ГОРЯКИМЪ
 СТРОИМЪ ГОУ ПОМОЛИМСЕ
 Ⓞ ОУСЛИШАТИ ГАР БОУ СЛЪ МАКЕДОНА
 ИЩЕГО И ОМЛОВАТИ СЕ ГОУ ПОМЪ
 Ⓞ ИЗБАВТИ СЕ ИМЪ ШВЦКОК СТВ
 РАНИ СЪ СЕРВЕН ГИ КВА ИБЕДИ И
 ПОУЖЕ ГОУ ПОМОЛИМСЕ Ⓞ ВСЕХЪ
 ТРЕБОЮЩИ ИЖЕ ШГД ПОМОЩИ
 ИЗЪСТА ПЛЕКНИТА ГОУ ПОМОЛИМСЕ
 ЗЪСТА СПЕН ПОМОЛУИ СЪХРАТИ
 ИА БЪ ТВОЮ БЛАГТИЮ ПРТОЮ
 ЧСТНО И ПРЪ БЛАВЕКОЮ ВЛЧОУ ИШОУ
 И ПОСЪ АЩЕ ИМЪ АТАГО ГЛЪ ЕРЕН
 МАТВОУ СГЮ ПМ ПТАИ
 И ИС ХЕ ЕДИН РОДНИ СИНЪ СЯ
 ВЪ ТАРЪ ХЪ ШЧНХЪ ИСТИКИ БЪ
 ИСТОЧНИЦЕ ЖИЗНИ ВСЕ СЪМЪРТИИ
 СТЕ ШСТА ПАНШАДИ ВЪ МНАРЪ ПРО
 ПОЛИСА ПОЛЪ СТАМБАЗ ТИХАСИИ
 ПОЛЪ СВЕТАГО РОДЪ РИГО
 ШТАСЕЛО ЧЕРЪ АСТЕ ХРЪ СТО

нїе пачеже всего нїстоє покаяніе
 нже кднкоу шстоу пвше шг рха
 нїстоу невъзвращаткіе катожє
 да ^{уб} побитсе. Уоу. възвращоуицѣ
 се. на свок блнво стнне. нлн тнко свн
 кн н ^н кмнвшнсе. нпачы бжлн
 нтсе. порекн нмь прьвомоу смоу
 нже покаяніе. двѣри шврзе црт
 внга. нпрьвомоу развонннтоу. нблѣ
 днцн прѣкетоу мншарѣ мнѣмь
 нже кднкоу шрѣкоше грха. нїто
 му невъзвратишесе катожє. Да:
 тн чедо покоднсе такоже бнпн
 въ слатко гдвенн бршнн место
 сѣхо мцѣ. въ внко пнпнга место
 водопнцѣ. въ сме хаместо. ^{свзоточѣ} смѣра
 нсе. въ месо леганн место
 жестоко лѣганн. въ сварнкѣ ме
 лнбовннѣ. въ свадннн место мн
 рошворцѣ. въ шбн дннкѣ место нн